

Voorwoord

Laurens Gooshouwer

In het voorwoord bij onze eerdere publicatie uit 2016 is de ontstaansgeschiedenis van ons museum uitgebreid beschreven. Sindsdien heeft de kelder een ingrijpende restauratie ondergaan, waardoor deze voorheen zeer vochtige ruimte nu ook toegankelijk is voor het publiek. Voor deze restauratie ontvingen wij een “Compliment voor een monument” van de provincie Zuid-Holland. In deze ruimte, met haar zware balken en spannende doorkijkjes, zijn twee historische films te zien. Ook onze blikvanger, de ronde Maaskamer die op de cover van dit boek prijkt, is een aantal jaren geleden met hulp van vele vrijwilligers in oude luister hersteld. Deze kamer, die volgens kenners één van de mooist bewaard gebleven ronde kamers van het land is, vormde enige jaren geleden het terugkerende decor in de tv-serie over de ‘grand tour’ van de gebroeders Johan en Cornelis de Witt. Ondanks het zeer geringe aankoopbudget is ook de collectie substantieel uitgebreid, waardoor een completer beeld kan worden gegeven van de schilder- en tekenkunst in Dordrecht omstreeks 1800. De hoogste tijd dus voor een geheel herziene uitgave ter gelegenheid van ons vijftienjarig jubileum op 28 oktober 2026. De begunstigers die aan de hiervoor in het leven geroepen crowdfunding hebben bijgedragen zijn wij zeer erkentelijk voor hun steun!

Cees de Geus heeft in de vorige publicatie het hoofdstuk over de bewoners en de bouwhistorie van het museum pand voor zijn rekening genomen. Helaas is hij vorig jaar overleden; wij prijzen ons echter gelukkig dat onze conservator Hans van Herwijnen bereid is gevonden het stokje over te nemen. Door zeer uitgebreid archiefonderzoek heeft hij vele nieuwe feiten boven water weten te krijgen, waardoor het hoofdstuk ten opzichte van de vorige editie fors in omvang is toegenomen. In het hoofdstuk ‘Ware schoonheid’ van Johan de Haan wordt het interieur van het huis beschreven. Tevens plaatst hij het fenomeen ‘ronde kamer’ in een Europees perspectief.

In het pand bevinden zich twee haardstukken van de Dordtse schilder Cornelis Kuipers, die de initiatiefnemers in 2011 inspireerden tot de openstelling voor het publiek. Dat zijn werk zeer zeldzaam is blijkt uit het feit dat er sindsdien geen enkel werk van hem op de markt is verschenen. Toch is Richard Harmanni erin geslaagd om in zijn bijdrage een uitgebreide beschrijving te geven van de levensloop en het oeuvre van deze relatief onbekende meester. Ook onderzoekt hij hoe Kuipers te plaatsen is in de Dordtse kunstenaarswereld van zijn tijd.

De collectie schilderijen en tekeningen is in de afgelopen tien jaar nagenoeg verdubbeld. Geen wonder dat de bijdrage van Charles Dumas dan ook een stuk omvangrijker is geworden ten opzichte van die uit de vorige editie. Meerdere malen dacht Charles zijn bijdrage te hebben afgerond, waarna er weer een kunstwerk werd verkregen dat hij op bewonderenswaardige wijze wist in te passen in de tekst. Joseph Estié, die als expert op het gebied van onder andere meubelen en porselein regelmatig te zien is in het tv-programma ‘Tussen kunst en kitsch’, neemt in zijn bijdrage het meubilair en andere antieke gebruiksvoorwerpen onder de loep. Hij belicht daarbij de ontstaansgeschiedenis, het materiaal waaruit het object is vervaardigd en het gebruik, waardoor de lezer in de sfeer komt van een patriciërshuishouden aan het einde van de achttiende eeuw.

Mode in het ‘Groot Salet’ met op de achtergrond een detail van een van de bloemstillevens van Cornelis Kuipers.

'Inspectie' van de kroonluchter, die in 2022 door middel van een crowdfunding kon worden aangekocht.

Ook Anna Laméris is regelmatig te zien in bovengenoemd programma. Zij verdiept in haar bijdrage onze kennis over de vele soorten glas die in dit huishouden voorkwamen. Uiteraard komt daarin ook ons topstuk aan de orde: een desserttoren, die in 2025 een half jaar lang werd uitgeleend aan Kunstmuseum Den Haag. Historicus Joost Welten schreef in 2013 het script voor de film “Het ontstaan van het Koninkrijk”, die in de kelder van ons museum wordt vertoond. Dat jaar was het tweehonderd jaar geleden dat Dordrecht onder vuur werd genomen, één van de weinige keren dat het tijdens de Franse bezetting tot een schotenwisseling kwam. De film bevat onder andere beelden van dit vuurgevecht door een re-enactment groep en van de veldslag bij Leipzig, die de nederlaag van Napoleon inleidde. Ook schreef Joost het hoofdstuk ‘Het Dordts Patriciërshuis in woelige tijden’ over de periode van circa 1783 tot 1815. Een betrekkelijk korte maar cruciale tijd, waarin de fundamenteën van ons huidige staatsbestel zijn gelegd.

Het zal de lezer inmiddels duidelijk zijn dat bovengenoemde periode centraal staat in ons museum. Het feit dat het pand reeds omstreeks 1655 werd gebouwd inspireerde ons echter tot het maken van de film *Een huis vol verhalen*, die sinds het najaar van 2024 in de kelder is te zien. In deze film vertellen de eerste drie eigenaren

van het museum pand in dialoogvorm de geschiedenis van Holland vanaf de bouw van het pand tot de dood van bewoner Pompejus Hoeufft in 1783. Omdat beide films naadloos op elkaar aansluiten werd het plan opgevat om in dit boek ook een hoofdstuk op te nemen over deze periode, dat vooraf zou gaan aan dat van Joost Welten. Na een lange zoektocht lukte het helaas niet om een historicus te vinden die bereid was om deze uitdaging op zich te nemen. Dit ontlokte mijn echtgenote Ilse, die mij de afgelopen jaren ter voorbereiding op het script voor de film veelvuldig lezend in een geschiedenisboek heeft aangetroffen, de uitspraak: ‘Dan doe je het toch zelf’.

Omdat ik vanwege het overlijden van Cees Esseboom, die samen met Herman van Duinen de redactie van het in 2016 uitgegeven boek heeft verzorgd, deze taak voor de huidige editie reeds op mij had genomen heb ik enige tijd geaarzeld of ik mij aan dit ‘avontuur’ zou moeten wagen. Omdat Hans van Herwijnen zo vriendelijk was mij veel redactiewerk uit handen te nemen besloot ik toch de stoute schoenen aan te trekken.

De sfeerbeelden van de vertrekken in het pand zijn gemaakt door Arjan Bronkhorst, die gespecialiseerd is in het vastleggen van de bijzondere lichtval in historische interieurs. In overleg met de auteurs en vormgeefster Floor Boissevain hebben zijn foto's een plek gekregen in de diverse hoofdstukken. De foto's van de buitenzijde van het pand zijn gemaakt door Vincent Mentzel. Zoals valt te lezen in de fotoverantwoording op pagina 303 hebben ook diverse andere gerenommeerde fotografen hun medewerking aan de totstandkoming van dit boek verleend.

Het doet ons een groot genoegen dat velen onze passie voor het Dordts Patriciërshuis delen. Uit de bezoekersreviews blijkt dat er nog steeds volop interesse is voor erfgoed, zeker als het gaat om beleving, authenticiteit en zingeving. Kleinschalige musea en historische woonhuizen spelen hierin een steeds belangrijkere rol. Het vervult ons dan ook met grote trots dat het platform Tripadvisor ons museum aanmerkt als nummer 4 van de in totaal 63 bezienswaardigheden in Dordrecht! In dit verband willen wij een rondleiding van de beheerders van een aantal museumhuizen van Vereniging Hendrick de Keyser niet onvermeld laten. Na afloop deed men ons mede dat het Dordts Patriciërshuis een grote inspiratiebron is geweest voor het openstellen van diverse huizen uit het bezit van deze vereniging.

Het zal de lezer wellicht verbazen dat er in dit voorwoord een aantal modefoto's is geplaatst. Dit is minder verrassend dan het op het eerste gezicht lijkt omdat het Dordts Patriciërshuis buiten de reguliere openingstijden ook beschikbaar is voor vergaderingen, diners en fotoshoots. Ook deze activiteiten worden begeleid door een groep zeer loyale vrijwilligers zonder wiens inzet ons museum al lang zijn deuren had moeten sluiten. Wij hopen dan ook dat het licht nog lang zal blijven branden in ons museumpand waar kunst, geschiedenis en erfgoed samenkomen!

De initiatiefnemers na afloop van de opening van de jubileumtentoonstelling 'In de floria' ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van het museum.

